

Handleiding Coronavirus

Versie 2.0

17 maart 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Achtergrondinformatie over het Corina virus

3. Maatregelen voor klanten en vrijwilligers- besmetting voorkomen-

4. Additionele maatregelen voor vrijwilligers

5. Additionele maatregelen voor klanten

6. Continuïteit van bedrijfsvoering waarborgen

7. Financiële en eventuele overige gevolgen

8. Contact en communicatie

1. Inleiding

Het beleid van de regering is er op gericht om de verspreiding van het virus af te remmen en tegelijkertijd gecontroleerd de groepsimmunitet op te bouwen. (Mark Rutte in speech 16/3)

Alle voedselbanken, uitgiftelocaties, distributiecentra, en het servicecentrum dienen ook maatregelen te nemen om aan dit beleid mee te werken.

In dit handboek wordt achtergrondinformatie gegeven over het coronavirus. Daarnaast worden maatregelen weergegeven die passen in het vertragen van een epidemie.

Bedenk hierbij dat veel van onze klanten en een groot deel van onze vrijwilligers behoren tot de risicogroepen (ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid) voor wat betreft het coronavirus.

De maatregelen zijn als volgt gegroepeerd:

- Maatregelen voor klanten en vrijwilligers om besmetting te voorkomen
- Additionele maatregelen voor vrijwilligers
- Additionele maatregelen voor klanten
- Maatregelen om de continuïteit van bedrijfsvoering te waarborgen

Tot slot worden financiële en eventuele overige gevolgen beschreven. Op de laatste pagina staan contactgegevens en communicatiekanalen en middelen beschreven.

2. Achtergrondinformatie over het Corona virus

Het coronavirus verspreidt zich vooral via de lucht door hoesten, niezen en praten. Het virus kan daarbij een afstand van maximaal 2 meter tussen twee mensen overbruggen. Buiten het lichaam kan het virus nog enige tijd overleven.

Klachten bij besmetting zijn neusverkoudheid, hoesten, keelpijn of koorts (al dan niet in combinatie)

Besmetting vindt plaats door het virus in te ademen. Ook kan het virus aan de handen zitten. Als je daarna met de handen in het gezicht (ogen, neus, mond) komt, kan besmetting plaats vinden.

Na een besmetting duurt het 2-14 dagen voordat iemand ziek wordt (de incubatietijd). In die periode is de persoon mogelijk al wel besmettelijk en kunnen andere mensen worden aangestoken. In 17 % van de gevallen zijn er ernstige verschijnselen en 2 % van de mensen (voornamelijk oudere mensen en mensen die verzwakt zijn door andere ziekten, zoals hartklachten, diabetes, astma, COPD) overleeft het niet. Er is nog geen specifiek behandeling beschikbaar (medicatie – vaccins).

Besmette mensen verspreiden het virus mogelijk ook al voordat ze ziektesymptomen vertonen.

Volgens de EFSA (Europese Voedselveiligheid Autoriteit) vormt voedsel geen risico voor de overdracht van het Corona virus.

3. Maatregelen voor klanten en vrijwilligers

De verschillen per voedselbank zijn groot in omvang en werkwijze. Daarom zal je zelf de lokale werkwijze moeten beoordelen. Voor dit moment benoemen we enkele algemene richtlijnen die verspreiding van het virus moet voorkomen.

In deze fase is het doel om besmetting van mens naar mens te voorkomen.

Voorkom dat er lichamelijk contact is met mensen die ziek zijn/ griepachtige klachten hebben (d.w.z. koorts en/of luchtwegklachten zoals hoesten, kortademigheid en longontsteking)

- a. Hang bij alle ingangen een mededeling op waarmee vrijwilligers en klanten worden verzocht om niet binnen te komen als ze ziektesymptomen hebben. Wanneer er sprake is van een combinatie van onderstaande symptomen kan het mogelijk om het coronavirus gaan
- b. Laat zieke vrijwilligers en klanten thuisblijven totdat ze helemaal genezen zijn.
- c. Stuur vrijwilligers en klanten naar huis zodra ze (acute) ziekteverschijnselen vertonen.

Adviseer zieke vrijwilligers en klanten zo snel mogelijk telefonisch contact op te nemen met de huisarts.

Verminder sowieso lichamelijk contact met anderen (klanten en vrijwilligers). Mogelijke maatregelen daartoe:

- a. Werk indien mogelijk thuis
- b. Werk in meerdere, kleinere ploegen (bv. variabele ploegen: de ene ploeg vertrekt voordat de andere ploeg begint);
- c. Houdt tenminste 1 meter en liefst 2 meter afstand van elkaar (klanten en vrijwilligers)
- d. Maak bij externe contacten gebruik van telefoon en e-mail (ipv afspraken op locatie)
- e. Beperk bij vergaderingen de vergadertijd. Kies een grote vergaderruimte en zorg dat de mensen minstens een meter van elkaar vandaan zitten;
- f. Voer indien relevant flexibele lunchtijden in zodat het aantal mensen in de kantine kleiner is;
- g. **Schakel de handdroogblazers uit in toiletten en wasruimten**
- h. Mijd liften en neem de trap zonder de trapleuning te gebruiken
- i. Geen handen schudden en ook ander lichamelijk contact vermijden;
- j. Vermijd zoveel mogelijk het openbaar vervoer.
Als dat niet kan, vermijd dan de drukke spits
- k. Informeer klanten en vrijwilligers over deze maatregelen.

Moedig persoonlijke hygiëne aan

Concrete maatregelen zijn:

1. Regelmatig handen wassen met water en zeep (minstens 20 seconden, goed wrijven).
Handen drogen met een papieren doekje. Het papieren doekje daarna meteen in de vuilnisbak gooien;
2. Zo min mogelijk ogen, neus en mond aanraken;
3. Hoesten en niezen in de binnenkant van je elleboog
4. Geen bekers, borden, lepels, e.d. met anderen delen;
5. Spreek elkaar er op aan als deze maatregelen niet nageleefd worden.
6. Zorg er als voedselbank voor dat er voldoende zeep of handgel beschikbaar is
7. Gebruik geen mondkapjes! Ook handschoenen, anders dan standaard voorgeschreven, moeten niet gebruikt worden.

Koop hygiënische hulpmiddelen

Faciliteer de persoonlijke hygiëne door hulpmiddelen te kopen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Handreinigingsmiddelen (zeep)
- Papieren handdoeken;
- Papieren zakdoekjes;
- Reinigingsmiddelen voor (werk)tafels, stoelen, handvatten, toetsenborden

Reinig werkplekken

Maak oppervlakken/werkplekken die vaak met de handen door verschillende mensen worden aangeraakt minstens een keer per dag schoon. Daarmee verklein je de kans op besmetting.

Voorbeelden van dergelijke oppervlakken zijn:

- Gootstenen; kranen en zeephouderhand
- Handgrepen en leuning
- Telefoons; toetsenborden
- Lichtknoppen;
- Balies en bureaus (die gezamenlijk gebruikt worden)
- Materialen, werktuigen (pompwagens)
- Werktafels
- Autostuur

Hoe reinig je een werkplek? Volgens onderstaand advies:

- Verwijder tijdschriften, kranten etc. uit gezamenlijke ruimtes
- Sluit vuilniszakken met gebruikte beschermingsmiddelen
(Zoals handschoenen en schorten in gebruik bij AGF sorteren)
- Reinig oppervlakken regelmatig met een normaal schoonmaakmiddel;
- Reinig en droog elke dag de spullen die je gebruikt om schoon te maken

- Ventileer werkruimtes goed. Zet elke dag een half uur de ramen open of gebruik de goed onderhouden airco. Het virus kan zich verspreiden in niet goed geventileerde ruimtes. Zet de airconditioning uit als deze kwalitatief niet goed is.

4. Additionele maatregelen voor vrijwilligers

Vrijwilligers krijgen op verschillende manieren te maken met de gevolgen van het virus. Ze kunnen zelf ziek worden of voor zieke naasten moeten zorgen of opvang verzorgen voor kinderen die niet naar school kunnen vanwege zieke leerkrachten.

Op het gebied van vrijwilligersbeleid zijn verschillende aandachtspunten van belang:

1. Zieke vrijwilligers (of met ziekteverschijnselen) zijn een bron van besmetting en kunnen andere vrijwilligers aansteken. Zij moeten thuis uitzielen
2. Overweeg dagelijkse controle bij binnenkomst op locatie.
3. Sociale zorg voor medewerkers die last hebben van de gevolgen van het coronavirus

4. Additionele maatregelen voor klanten

1. Zorg voor spreiding van de klantenstroom op de uitdeeldag. Verleng zo nodig de uitdeeltijd.
2. Informeer zoveel mogelijk de klanten vooraf over de aangepaste regels tijdens het uitdelen (e-mail, telefoon) en deel klanten in naar tijdsblokken.
3. Informeer klanten dat zij bij ziekte niet naar de voedselbank kunnen komen.
4. Biedt een alternatief, bijvoorbeeld thuisbezorgen van het pakket.
5. Geef hierbij extra aandacht aan ouderen en zwangere vrouwen;
6. Waarin lever je het voedselpakket thuis af: krat, doos, isolatie bij koel- en diepvries?
7. Zorg voor een informatienummer en verstrek informatie aan de deur.
8. Inventariseer of je veilig koffie, thee, snoep, koek, etc kan vertrekken aan klanten.

6. Continuïteit waarborgen

Tijdens een epidemie kan de continuïteit van de bedrijfsvoering onder druk komen te staan. Mogelijk blijft op het hoogtepunt c.a. 20% van de mensen thuis. Dit is een gemiddelde. Het kunnen er ook minder of meer zijn.

Ook (transport)bedrijven kunnen problemen hebben als gevolg van personeelsuitval. Zij kunnen daardoor mogelijk geen producten en diensten leveren.

Vrijwilligers

Een (groot) deel van onze vrijwilligers behoort tot de risicogroepen. Heb svp extra aandacht voor de oudsten, vrijwilligers van 80+ zouden niet meer moeten komen werken. De risico's voor hen zijn te groot

Datzelfde geldt voor mensen met aandoeningen (hartklachten, diabetes, astma, COPD). Kom niet werken.

Instrueer ALLE vrijwilligers over persoonlijke hygiëne en extra hygiëne maatregelen in de voedselbank, zoals schoonmaken en desinfecteren.

Knelpunten:

1. Tekort aan (ervaren) vrijwilligers

Denk aan alternatieven:

- a. Studenten en scholieren zitten thuis en kunnen bijspringen (Kleinkinderen helpen opa/oma!)
- b. Inzet uitzendkrachten (kosten!)
- c. ZZP-ers en personen met 0-uren contracten zitten mogelijk thuis en zijn inzetbaar
- d. Oproep in lokale media en sociale media voor (tijdelijke) assistentie.
- e. Kijk op www.gewoonmensendiemensenwillenhelpen.nl

Klanten

Een (groot) deel van onze klanten behoort tot de risicogroepen. Heb extra aandacht voor 65+ Klanten van 80+ moeten niet naar de voedselbank komen. De risico's voor hen zijn te groot Datzelfde geldt voor mensen met aandoeningen (hartklachten, diabetes, astma, COPD).

Kom niet naar de voedselbank.

Wees creatief in het bedenken hoe je bij deze risico groepen een pakket thuis kunt bezorgen.

Op vrij korte termijn moeten we rekening houden met een toename van het aantal klanten.

Door het wegvallen van allerlei economische activiteiten komen mensen snel financieel aan de grond te zitten. Als eerste de ZZP'ers en de mensen met 0-uren contracten. Ga, zoals we eerder al als vereniging hebben vastgesteld, coulant om met de aanmeldingen en geef hen 3 maanden toegang tot de voedselbank.

Knelpunten:

1. Bezoek aan voedselbank van personen met een sterk verhoogd risico

Denk aan alternatieven:

- a. Risicogroepen niet naar voedselbank laten komen, maar pakket aan huis bezorgen
Bij thuis bezorgen voedselpakketten niet naar binnen brengen.
Bij de voordeur de krat uitpakken. Voorbeeld is Picnic:
In krat plastic zakken waarin voedsel zit en zakken overhandigen aan de deur

2. Veel personen tegelijk bij uitgifte

Denk aan alternatieven:

- a. Op meerdere dagen een uitgifte
- b. Per gezin één persoon naar binnen in de VB, geen kinderen/begeleiders
- c. Klanten per 10 indelen in tijdsblokken van 20 minuten (30 per uur)
- d. Klanten verbieden eerder te komen en te blijven hangen
- e. Geen socialising binnen de voedselbank

3. Intake van klanten

Denk aan alternatieven:

- a. Her-intake voor onbepaalde tijd uitstellen
- b. Intake nieuwe klanten NIET bij potentiële klanten thuis
maar één op één bij voedselbank (gaan handen schudden, afstand houden)

Uitgifte

Spreiding in tijd is belangrijk, zodat er geen grote aantallen klanten tegelijk aanwezig zijn.

Bijvoorbeeld 10 per 20 minuten.

Het supermarktmodel heeft soms het nadeel dat er een intensief contact is tussen klant en vrijwilliger. Bekijk of je dit kunt verminderen of schakel tijdelijk over op uitgifte van pakketten.

Bij pakketuitgifte kan je onderzoeken of het mogelijk is de producten in plasticzakken in de krat te plaatsten. Zie als voorbeeld Picnic: <https://www.youtube.com/watch?v=urss5lzvZ8I>
Krat wordt neergezet en klant kan zelf de plastic zakken uit de krat halen.

Dit kan je ook hanteren bij thuisbezorging.

Activiteiten van vitaal belang

Maak een lijst van activiteiten die essentieel zijn voor de levering van voedsel aan klanten en voor het blijven functioneren van de organisatie tijdens een epidemie. Maak onderscheid naar:

1. Activiteiten die niet mogen worden onderbroken. Denk aan:
  - a. De bereikbaarheid per mail en telefoon
  - b. Distributie van levensmiddelen
  - c. Activiteiten voedselbrigade bij supers
2. Activiteiten die twee weken mogen worden onderbroken. Denk aan:
  - a. Het aanvullen van de magazijnvoorraden
3. Activiteiten die gedurende negen tot twaalf weken (de gemiddelde duur van een epidemie) mogen worden onderbroken. Denk aan:
  - a. vergaderingen met vrijwilligers en voorlichtingsbijeenkomsten

Breng in kaart wat nodig is voor a) activiteiten die niet onderbroken mogen worden, b) activiteiten die twee weken onderbroken mogen worden en c) activiteiten die gedurende negen tot twaalf weken onderbroken mogen worden

1. Welke vrijwilligers dragen zorg voor deze activiteiten?
2. Welke kennis en informatie zijn noodzakelijk voor deze activiteiten?
3. Welke ondersteunende diensten (bv. HRM of ICT) op de locatie zijn hiervoor nodig?
4. Welke overige middelen op de locatie zijn hiervoor nodig (intern)?
5. Welke middelen van leveranciers zijn hiervoor nodig (extern)?

Inventariseer of bij een vrijwilligersuitval van 20% we voldoende producten kunnen inzamelen, ophalen en leveren. Inventariseer de knelpunten die hierbij optreden. Maak daarbij scenario's om te kunnen werken met een minimale bezetting.

Ga na welke nieuwe knelpunten er ontstaan bij een eventuele vrijwilligersuitval van 40-50%; Regel achtervang voor de vrijwilligers die verantwoordelijk zijn voor de activiteiten die van essentieel belang zijn voor het blijven functioneren van de locatie. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Andere vrijwilligers binnen de locatie of van andere locaties,
- ex vrijwilligers
- Ondersteuning van voedselbanken in de regio

Een bijzondere groep betreft de chauffeurs. Ook zij moeten goed worden geïnformeerd over mogelijkheden om de kans op besmetting en overdracht te verkleinen. Een hoog ziekteverzuim in deze groep kan problemen geven met de aan- en afvoer van producten.

Afspraken met leveranciers

Maak een overzicht van leveranciers van diensten (bijv. schoonmaakbedrijf) en leveranciers voor levering van producten. Bespreek met hen de mogelijke gevolgen van de epidemie en zoek naar alternatieven. Bijvoorbeeld producten halen in plaats van brengen, leveren op andere tijd etc.

Supermarktacties moeten geannuleerd worden

Supermarkten zullen deze acties waarschijnlijk niet toestaan, maar bezoekers zullen niet begrijpen dat we nu actief zijn en contacten leggen (oproep regering: sociale onthouding)

7. Financiële en eventuele overige gevolgen

Een epidemie kan naast het effect op de gezondheid van vrijwilligers en bedrijfsvoering ook financiële gevolgen hebben. Het is van belang vooraf in te schatten wat de impact kan zijn van een epidemie op jouw locatie.

Financiële problemen kunnen ontstaan wanneer:

- Leveranciers niet kunnen leveren ivm personeelsuitval. Er zal dan mogelijk transport moeten worden ingehuurd om producten op te halen.
- Andere specifieke omstandigheden, waaronder de kosten van aanschaf van hygiënische hulpmiddelen.
- Extra transport om voedselpakketten thuis te bezorgen
- Tijdelijk inhuren van betaalde krachten bij een groot vrijwilligersuitval

Raadpleeg de penningmeester van Voedselbanken Nederland als je in de financiële problemen dreigt te komen. Hij kan je eventueel samen met het landelijk team fondsenwerving helpen.

8. Contact en communicatie

Voedselbanken Nederland heeft een speciaal corona team opgericht. In dit team zijn specialisten op het gebied van virussen en epidemie, als ook voedselveiligheid vertegenwoordigd. Je kunt hen telefonisch bereiken via het Service Centrum te Houten (24/7) 088-543 543 5 of per email: teamcoronavirus@voedselbankennederland.nl

Op Voedingsbodem is een aparte groep corona aangemaakt. Daar delen we actuele informatie en relevante documenten. Ook heeft deze groep een chat functie. Maak daar gebruik van, zodat we allemaal van de vragen en antwoorden kunnen leren.

Op Voedingsbodem> bestuur (bij documenten) vind je een calamiteitenplan. Dit kan waardevol zijn als het coronavirus tot calamiteiten leidt bij jouw voedselbank. De paragrafen over communicatie geven handzame tips. Zorg dat er één iemand bij jouw voedselbank alle externe en interne communicatie coördineert. Heb je hier hulp bij nodig? Mail je vraag naar communicatie@voedselbankennederland.nl.

Of stel hem op Voedingsbodem in de groep corona.